

**TOEZICHT OP DE TAAKUITVOERING VAN TOEZICHT
EN HANDHAVING DOOR DE GEMEENTE**

VEENDAM

Plaats : Veendam
Gemeentenummer : 47
Onderzoeksnummer : 310815
Datum onderzoek : februari – maart 2022
Datum vaststelling : 24 juni 2022

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
1. INLEIDING	4
2. BEVINDINGEN	6
3. OORDEEL	9
4. ZIENSWIJZE GEMEENTE	10

SAMENVATTING

De gemeente Veendam is door de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) geselecteerd voor een nader onderzoek omdat uit de verantwoordingsinformatie over het verslagjaar 2020 is gebleken dat er mogelijke tekortkomingen zijn op de volgende wettelijke criteria:

- Het actueel, juist en volledig houden van het LRK;
- Het tijdig afhandelen van aanvragen voor nieuwe voorzieningen;
- Het handhavend optreden.

De inspectie komt tot het volgende oordeel:

Twee van bovenstaande criteria zijn niet op orde: het actueel, juist en volledig houden van het LRK en het handhavend optreden. De gemeente Veendam ontvangt daarom van de inspectie een B-status (aangepast arrangement).

Het nader onderzoek heeft plaatsgevonden in februari en maart 2022.

Om de tekortkomingen op te heffen is een verbetertraject noodzakelijk. De inspectie heeft contact gehad met de gemeentelijke contactpersoon om door te nemen hoe er door de gemeente invulling gegeven wordt aan het proces en de inhoud van het verbetertraject met als doel de tekortkomingen zo snel mogelijk op te heffen. De gemeente doet in overleg met de inspectie een voorstel voor een nieuw ijkmoment waarop de inspectie beoordeelt of de gemeente Veendam haar wettelijke taken op orde heeft.

Voor een onderbouwing van dit oordeel verwijs ik u naar hoofdstuk 2 en 3 van dit rapport. In hoofdstuk 2 zijn de onderzoeksbevindingen beschreven. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de weging door de inspectie van de bevindingen. Indien de gemeente gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen, is dit opgenomen in hoofdstuk 4.

1 INLEIDING

Voor u ligt een rapport over de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang door de gemeente Veendam. Dit rapport is opgesteld door de Inspectie van het Onderwijs vanuit haar opdracht van de minister van SZW om toezicht te houden op de uitvoering van de wettelijke taken voor de kinderopvang door gemeenten.

In het toezichtkader en waarderingskader heeft de inspectie vastgelegd hoe zij te werk gaat en hoe zij tot haar oordeel komt. Op 1 oktober 2014 zijn beide kaders gepubliceerd op de website van de Inspectie van het Onderwijs¹ (www.onderwijsinspectie.nl) en die van de Staatscourant.

Dit rapport geeft inzicht in de wettelijk taakuitvoering van de gemeente Veendam. Het rapport dient als weergave van het onderzoek en als basis voor verbeterafspraken die de inspectie met de gemeente maakt om tot een goede uitvoering van haar taken te komen. De inspectie beoordeelt alleen of een gemeente aan de wettelijke minimumeisen voldoet.

Onderzoeksopzet

De inspectie voert jaarlijks een risicoanalyse uit. De belangrijkste informatiebron daarvoor is de jaarverantwoording kinderopvang die gemeenten zelf aanleveren. Uit de jaarverantwoording over het jaar 2020 bleek dat de gemeente Veendam mogelijk de wettelijke taken op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang niet naar behoren uitvoerde. De risicoanalyse gaf aanleiding de gemeente aan een nader onderzoek te onderwerpen omdat er mogelijk tekortkomingen zijn op de wettelijke criteria:

- Het actueel, juist en volledig houden van het LRK;
- Het tijdig afhandelen van aanvragen voor nieuwe voorzieningen;
- Het handhavend optreden.

In het najaar van 2021 hebben de eerste contactmomenten tussen gemeente en de inspectie plaatsgevonden. Het nader onderzoek is uitgevoerd in de periode februari – maart 2022.

In het onderzoek neemt de inspectie de Code Interbestuurlijke Verhoudingen en de Wet Revitalisering Generiek Toezicht in acht. De inspectie vertrouwt erop dat een gemeente haar taken goed uitvoert. In haar streven naar zo min mogelijk regeldruk wordt een gemeente tijdens een nader onderzoek alleen dan om nadere verantwoordingsinformatie gevraagd wanneer de inspectie signalen heeft dat de taak onvoldoende wordt uitgevoerd. Zijn er geen signalen, dan beperkt de inspectie zich tot de uitspraken van de gemeente. Hierbij gaat zij ervan uit dat de gemeentelijke contactpersoon de vragen van de inspectie naar eerlijkheid beantwoordt. 'Wat betreft het uitvoeren van de verplichte inspecties werd geen risico vermoed. Deze taak is daarom niet uitvoerig onderzocht, maar is wel aan bod gekomen in het gesprek. In het onderzoek is gebruik gemaakt van documenten die de gemeente heeft aangeleverd, informatie uit het gevoerde gesprek met de gemeentelijke contactpersoon en de openbare informatie uit het Landelijk Register Kinderopvang.

¹ <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/kinderopvang/toezichtkader-kinderopvang>

Uitkomst van dit onderzoek is een oordeel met bijbehorende status. De beoordeling van de inspectie is een momentopname. Toezicht houden en handhaven zijn dynamische processen, die onderhevig zijn aan allerlei invloeden zoals wijzigingen in wet- en regelgeving.

2 BEVINDINGEN

De bevindingen in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de informatie die is verstrekt door de gemeentelijke contactpersoon en door de gemeente aangeleverde documenten. Op verzoek van de inspectie heeft de gemeente informatie opgestuurd over de periode september 2021 tot en met februari 2022. De toegestuurde documenten vormen de basis van de beoordeling.

Op 8 maart 2022 heeft de inspectie een toetsgesprek gevoerd met de contactpersoon, waar ook het afdelingshoofd aan deelnam.

Gemeentelijke organisatie

Op 1 december 2010 is Veendam ambtelijk gefuseerd met Pekela. Deze samenwerking werd De Kompanjie genoemd. Binnen de Kompanjie waren de taken rondom toezicht en handhaving tot 2016 bij één medewerker belegd. Na plotselinge uitval van deze medewerker, zijn de taken bij twee administratief medewerkers belegd. Een beleidsmedewerker en tevens jurist was op de achtergrond beschikbaar. Toen de ambtelijke samenwerking tussen Veendam en Pekela per 2021 opgeheven werd, is een van de administratief medewerkers aangebleven voor de gemeente Veendam. Deze medewerker is in september 2021 voor meerdere maanden uitgevallen en vanaf dat moment zijn ook de meeste taken rond toezicht en handhaving blijven liggen.

De beleidsmedewerker en tevens jurist zal de uitvoering van de kinderopvangtaken vooralsnog oppakken en is tevens contactpersoon van de gemeente voor de inspectie. Zij is op dit moment nog bezig de stand van zaken de taakuitvoering inzichtelijk te krijgen.

Bevindingen LRK

De inspectie beoordeelt de uitvoering van het LRK als 'op orde', indien de in het register opgenomen gegevens juist, volledig en actueel zijn.

De inspectie heeft de gemeente gevraagd om alle wijzigingsverzoeken en bijbehorende informatie over de periode september 2021 tot en met februari 2022 toe te sturen. De contactpersoon van de gemeente heeft alle beschikbare informatie toegestuurd. De informatie is in eerste instantie niet compleet. Na het gesprek van 8 maart 2022 zijn nog enkele documenten toegestuurd.

De inrichting van het proces is kwetsbaar: door de uitval van de administratief medewerker is veel informatie onbekend of niet beschikbaar. Bij het toetsgesprek was het niet duidelijk hoe wijzigingen behandeld werden. Het beeld was dat sommige wijzigingen met een telefoontje of een e-mail werden afgehandeld. Na het gesprek van 8 maart 2022 heeft de contactpersoon van de gemeente laten weten dat er toch altijd een brief is gestuurd in reactie op een wijzigingsverzoek maar dat de brieven niet (altijd) het format van een besluit hadden.

Uit de toegestuurde gegevens over negen wijzigingsverzoeken en informatie uit het publiekspitaal van het LRK lijkt naar voren te komen dat deze allemaal verwerkt zijn. De contactpersoon van de gemeente vertelt in het gesprek dat alle VE-locaties in beeld zijn en ook als zodanig in het LRK geregistreerd staan.

De gegevens in het LRK zijn op een aantal onderdelen echter niet juist of volledig:

- Er is in de gemeente in ieder geval één locatie die een combinatiegroep huisvest van een kdV en een bso. In het LRK zijn het kdV en de bso echter

niet als combinatiegroep gekoppeld en de rapporten zijn bij één locatie niet zichtbaar;

- De gemeente heeft begin oktober 2021 een besluit op een wijzigingsverzoek (houderwijziging) genomen om de wijziging per eind juli 2021 in het LRK te registreren. De daadwerkelijke wijziging had al eerder plaatsgevonden. Dit betekent dat het LRK niet actueel was. De inspectie heeft de gemeente gewezen op mogelijke risico's bij een dergelijke werkwijze, zoals gevolgen voor de aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en kinderopvangtoeslag.
- Eén wijzigingsverzoek is behandeld als overname waarbij het LRK-nummer van de locatie gelijk is gebleven. Uit de beschikbare informatie blijkt echter dat het kvk-vestigingsnummer niet is overgenomen. Daarom had de wijziging behandeld moeten worden als een nieuwe aanvraag.

De inspectie heeft niet kunnen beoordelen of handhavingsbesluiten in het LRK vermeld zijn, omdat er recent geen handhaving is ingezet. Er zijn geen afspraken vastgelegd om te borgen dat de handhavingsbesluiten in het LRK vermeld worden.

Bevindingen tijdig behandelen aanvragen tot registratie

De inspectie beoordeelt de tijdigheid van de nieuwe aanvragen als 'op orde', indien alle nieuwe aanvragen binnen de wettelijke termijn van tien weken in behandeling worden genomen en in het LRK worden geregistreerd.

Uit de risicoanalyse over het verslagjaar 2020 kwam het risico naar voren dat aanvragen tot registratie niet binnen de wettelijke termijn afgehandeld zouden worden. De inspectie heeft de gemeente verzocht om alle ontvangen aanvragen en de daarbij behorende besluiten in de periode september 2021 tot en met februari 2022 toe te sturen. Uit de toegestuurde informatie blijkt dat in de onderzochte periode in ieder geval één aanvraag is ontvangen en deze is ook binnen wettelijke termijn afgehandeld.

Bevindingen uitvoering van de verplichte jaarlijkse onderzoeken

De inspectie beoordeelt de gemeentelijke uitvoering op het criterium uitvoering van de onderzoeken als 'op orde', indien alle onderzoeken voor registratie, onderzoeken drie maanden na registratie, alle verplichte jaarlijkse onderzoeken (inclusief de vve basisvoorwaarden) en minimaal vijf procent van de VGO 's (gastoudervoorzieningen) zijn uitgevoerd.

Uit de risico-inventarisatie over het verslagjaar 2020 zijn geen risico's gebleken op het gebied van de uitvoering van de verplichte jaarlijkse onderzoeken. De gemeentelijk contactpersoon heeft in het gesprek van 8 maart 2022 verteld geen zicht te hebben op het percentage uitgevoerde verplichte (jaarlijkse) onderzoeken. De contactpersoon heeft aan de inspectie het GGD-voorstel voor uit te voeren toezicht in 2022 toegestuurd. In het voorstel staan alle verplichte jaarlijkse onderzoeken bij kv's, bso's, en gastouderbureaus en daarnaast een steekproef van vijftien procent van alle gastouders. Uit deze informatie blijkt dat de wettelijke taak met betrekking tot jaarlijkse inspecties waarschijnlijk naar behoren uitgevoerd zal worden. Echter, uit het gesprek van 8 maart komt naar voren dat de gemeente nog geen regierol neemt voor de uitvoering van deze taak.

Bevindingen Handhaving

De inspectie beoordeelt de handhaving als 'op orde' indien de inspectierapporten met handhavingsadviezen volgens het eigen handhavingsbeleid zijn opgepakt. Daarnaast wordt gekeken naar de voortvarendheid van de handhaving.

- *Door actief gebruik te maken van handhavingsbeleid waarborgt de gemeente rechtsgelijkheid, transparantie en uniformiteit. Het ligt voor de hand dat handhavingsadviezen volgens het eigen handhavingsbeleid uitgevoerd worden. Indien in incidentele gevallen van het handhavingsbeleid afgeweken wordt, is het zaak dat dit beargumenteerd wordt gedaan.*
- *In de handhavingsbrieven is het van belang dat alle geconstateerde tekortkomingen benoemd worden met daarbij de hersteltermijnen.*
- *Na het verlopen van elke hersteltermijn is het zaak dat een nader onderzoek/ incidenteel onderzoek wordt uitgevoerd om te onderzoeken of de tekortkoming is opgelost.*
- *Tot slot is het belangrijk dat de gemeente zich maximaal inspant om het doel van het handhavend optreden door de gemeente te realiseren, namelijk zorgen dat tekortkomingen zo snel mogelijk opgeheven worden (conform het gemeentelijk beleid). Dus indien nodig is het zaak dat de gemeente andere instrumenten inzet (escalatie) voor het bereiken van het uiteindelijke doel.*

Het huidige handhavingsbeleid van de gemeente Veendam is vastgesteld in 2011. Het is niet meer actueel omdat er sinds 2011 veel wettelijke eisen voor de kinderopvang zijn gewijzigd en nieuwe eisen/voorwaarden zijn geïntroduceerd. In 2018 is de Wet kinderopvang bijvoorbeeld op veel punten gewijzigd op basis van de Wet IKK. Ook is rond diezelfde tijd geadviseerd om het herstelaanbod te gebruiken. Het is belangrijk dat het gemeentelijk beleid op de huidige wetgeving wordt aangepast, zodat gericht kan worden gehandhaafd op geconstateerde tekortkomingen.

De gemeentelijke contactpersoon heeft in het gesprek toegelicht dat er inmiddels een concept voor een nieuw handhavingsbeleid is gemaakt, dat intern wordt afgestemd. De verwachting is dat het beleid aan het begin van het tweede kwartaal kan worden vastgesteld door het college.

De inspectie heeft de gemeente gevraagd om een overzicht toe te sturen van alle ontvangen handhavingsadviezen in de periode september 2021 tot en met februari 2022, met de daarbij behorende informatie, zoals besluiten en dergelijke. De gemeente heeft een overzicht gestuurd van alle openstaande handhavingsadviezen, in totaal veertien. Er is in de betreffende periode geen handhaving ingezet, terwijl dat wel passend was geweest. De gemeentelijke contactpersoon is bezig de houders te benaderen om te vragen naar de stand van zaken. Ook heeft ze bij de GGD nagevraagd of er situaties zijn waar de veiligheid van kinderen direct in gevaar is, en dat bleek niet het geval.

3 OORDEEL

De beoordeling is uitgevoerd op basis van de actuele stand van zaken in de gemeente Veendam. De gemeente Veendam ontvangt van de inspectie een B status (aangepast arrangement).

Dit wil zeggen dat de inspectie één of meer tekortkomingen heeft geconstateerd. De tekortkomingen zijn zodanig dat de inspectie van mening is dat de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaak voor kinderopvang niet op orde is. De inspectie constateert dat de gemeente Veendam tekortkomingen heeft op:

- Het actueel, juist en volledig houden van het LRK;
- Het handhavend optreden.

Onderbouwing van het oordeel

Op basis van de geconstateerde feiten tijdens het nader onderzoek blijkt dat de gemeente de uitvoering van de wettelijke taken voor kinderopvang niet op orde heeft.

Landelijk Register kinderopvang

De gemeente heeft de registratie van combinatiegroepen kdv en bso niet juist in het LRK vermeld en er zijn geen afspraken over het vermelden van handhavingsbesluiten in het LRK. Een nieuwe aanvraag is ten onrechte behandeld als een houderwijziging en door een besluit te nemen met terugwerkende kracht was het LRK niet actueel. Uit de gesprekken met de gemeente komt naar voren dat de processen en werkafspraken nauwelijks zijn vastgelegd – waardoor de taakuitvoering kwetsbaar is.

Handhaving

Het handhavingsbeleid is vastgesteld in 2011 en is niet meer actueel. Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente de handhavingstaak niet op orde heeft: er is in ieder geval sinds september 2021 geen handhaving ingezet, terwijl er wel tekortkomingen zijn geconstateerd.

4 ZIENSWIJZE

De gemeente Veendam heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het rapport.

"De Inspectie van het Onderwijs houdt ook toezicht op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) in alle Nederlandse gemeenten die middelen ontvangen voor onderwijsachterstandenbeleid. Na de vve-bestandsopname is overgeschakeld op signaalgestuurd toezicht. De inspectie beoordeelt de kwaliteit van vve in een gemeente als daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij signalen. Op de website van de inspectie vindt u een overzicht van de rapporten per gemeente en de rapporten op locatieniveau. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie."